

Tjuv- och rackarspel i Nilgiribergen

– hur myndigheter och privatpersoner tar över stamfolkens land i södra Indien

[Naicken m.fl.: Indien] Organisationen Keystone är baserad i Nilgiribergen i delstaten Tamil Nadu, södra Indien. De arbetar med de många stamfolken i området, för att skydda deras rättigheter, förbättra deras ekonomiska självständighet, återuppväcka deras kultur och sociala sammanhållning med mera. Men det finns stora hot mot stamfolken i området och mot keystones aktiviteter – framför allt från exploaterande mellanhänder, och även från regeringens egna utsända i området.

Vem som än kommer till de såande vackra Nilgiribergen i södra Indien riskerar att överge sitt kritiska tänkande och istället drabbas av romantiska föreställningar om området och de stamfolk som lever där. Man skulle hoppas att folk lever sida vid sida med varandra i fred i detta natursköna område. Men som alltid i Indien är resurserna otillräckliga för de mängder av människor som lever där, och detta gäller kanske i allra första hand landtillgångar.

Bra lagar

Sett till lagstiftningen inom landrättighetsområdet är Indien ett ganska inklusivt, demokratiskt och respektfullt land. Regeringen har beslutat att land som tillhör stamfolk inte får säljas till icke-stamfolk. (Om ändå någon skulle försöka göra detta, skall köpekontraktet anses som icke giltigt.) Mellan medlemmar från olika stamfolk får dock land köpas och säljas, så länge ägorna kvarblir i något stamfolks ägo.

Så långt lagstiftningen. Som vanligt tillkommer dock problemet med information och medvetandegörande – att få alla att insesina rättigheter, värdesätta och bevaka dem. Här är många av världens stamfolk i ett hopplöst underläge, eftersom de har kuvats till

lydnad och blind tilltro till överheten genom århundraden. Vidare är läskunnigheten och den juridiska förståelsen bland dessa folk ofta klart underlägsen den hos de omgivande samfälligheterna, och förhandlingskapaciteten dålig.

I Nilgiris finns åtskilliga stammar, och det är ett stort misstag att dra alla över en kam. Således är det mytomspunna toda-folket bofast i de allra högsta bergsområdena, där de traditionellt sett har lett sina bufflar till bete på omgivande gräsplatåer. (Toda-folket har faktiskt dyrkat bufflar som gudar.) Längre ned finns Irulas och Kurumbas, som nu i allt större utsträckning skingrats och fått ta arbete som daglönare. Och långt inne i skogen bor "skogens kungar" – de olika så kallade Naicken-stammarna; Chola-naickens, Kattunaickens, Pathinaickens – som traditionellt varit jägare/samlare, men som nu när jakt är förbjudet i Indien också får arbeta som anställda och daglönare. Vissa av dessa stammar har landrättigheter, andra har det inte. Vissa är mäktigare i förhandlingar än andra. Vi kommer att återkomma till dessa olika stammar mer här nedan.

Lurade att lämna bort sin jord

Till att börja med: De stammar som nu vet att utnyttja sina rättigheter och ta hand om det land de tilldelats – möter de inte väldigt mycket agg och irritation från folk runtomkring? Till och med – som i många andra områden – kanske väpnade konflikter? Robert Leo, koordinatör på Keystone Foundation, berättar: – Nej, i Nilgirisbergen förekommer inga väpnade attacker eller sammandrabbningar mellan landägande stamfolk och omgivande folk. Vad som däremot är vanligt är att personer utifrån – små affärsmän, mellanhänder – skapar oheliga allianser och överenskommelser med stamfolken om att bruka deras ägandes mark tillsammans. Detta är vanligt hos framför allt Toda-folket, liksom hos Irulas och Kurumbas.

Varför går stamfolken då med på detta?
– Många av dem har varit nomadiska under väldigt lång tid, och

vet inte riktigt hur man brukar jord. Detta säger sig dessa utifrån kommande personer kunna visa dem. De vet också var man ska köpa utsäde. Vidare säger de till stamfolken att dessa ändå inte kommer att ha tid att bruka så mycket jord, och att de därför bör avhända sig en del av jorden. Det är ett väldigt smart, lömskt sätt att ta över delar av den jord som stamfolken äger, underifrån snarare än genom dekret eller våld ovanifrån.

Några som däremot använder sig av sin makt, snarare än förhandlingslist, för att tillskansa sig mark, är Indiens Forest Department (FD). Denna skogsvårdsmyndighet har i uppgift att förvalta skogsmark, men söker titt som tätt också ta över exempelvis stamfolkens alldeles egen mark. Robert Leo berättar återigen: – Ja, det hela kan gå till så att Forest Department erbjuder en stams åldermän att de kan bygga ett antal hus till nytta för stammen på dennas område, eller leda in elektricitet till byn. Sedan säger FD-företrädarna att stammen får avhända sig en del av sin mark till myndigheterna, eftersom – som de säger – "stammen ju i alla fall inte kan bruka så mycket mark". Och åldermännen, som kan vara väldigt ovana vid så bestämda och målinriktade förhandlingskrav, ger ofta med sig. Så, det som en gång var stamfolkens alldeles egen mark, som staten själv gett dem, faller nu tillbaka till myndigheterna. Ännu värre exempel finns, där staten bara lovar att bygga hus åt stamfolken eller leda in el, sedan tar landet, men inga hus byggs och ingen el kommer.

Skogsvårdsmyndigheten tar mark lagvidrigt

Forest Department inkräktar också på stamfolkens land utan att först ha tillskansat sig marken genom förhandlingar. Myndigheten kan således på eget bevåg börja odla såväl skogsväxter som kommersiella träd tex eucalyptus, akacia eller tall på stamfolkens mark. Detta har till och med ett namn (eller snarare eufemism),

nämmligen "Social Forestry". Det hela vittnar med knivskarp klarhet om maktmissbruk – myndigheterna anser att de trots allt har rätt till den mark som de en gång avhant sig, och folket har bara att finna sig i deras agerande. Liknande exempel finns exempelvis i Västbengalen, där den kommunistiska delstatsregeringen i en nobel gest lanserade den så kallade Operation Barga, där landlösa gavs statligt land. Men många lokala politiker håller folk i tukt och förmaning genom små trakasserier (uppryckning av träd, förstörelse av åkrar, etc.), så att de ska veta vem som fortfarande i praktiken bestämmer.

De som främst faller offer för Forest Departments omoraliska strategier i Nilgiribergen är de tidigare nämnda Irulas och Kurumbas, som lever vid utkanten av skogen, och som är tidvis nomadiska, tidvis bofasta. De bodde tidigare tillsammans i stora grupper, men i takt med att deras egna försörjningsmöjligheter försämrats har fler och fler – främst ungdomar – flyttat till städerna. Byarna har splittrats upp, och det finns inte tillräckligt med folk för att odla upp det land som en gång gavs till stammen. Och det är här Forest Department kommer in i bilden, i (den olämpligt besatta) rollen som räddande ängel!

Av alla stamfolken i Nilgiris är det dock Naickens (Cholanaickens, Kattunaickens, Pathinaickens) som med största sannolikhet har det svårast. Eftersom de varit helt nomadiska jägare/samlare, och fortfarande bor bland annat i grottor (!), har Forest Department oftast struntat i att dela ut något land till dessa stammar. Det har för övrigt varit bekvämast för varje FD-tjänsteman att strunta i Naickensfolket, eftersom "de ju ändå kommer att dra vidare till nya områden", bort från just detta FD-distrikt. Som en följd får Naickens alltså inget land, och får ofta ta dåligt betalda och slitsamma jobb i omgivande städer.



Vissa nomadiska stammar i Nilgiribergen får ofta ta dåligt betalda och slitsamma jobb i omgivande städer.

Trädplantering för att värna gränser

Keystone försöker arbeta för och med stamfolken i Nilgiribergen på ett flertal olika sätt. Bland annat mäter man ut deras ägor (med hjälp av bland annat GPS), och markerar gränserna till omgivande skog och ägor genom att röja upp buskar och istället plantera träd eller andra växter utefter linjerna.

– Stenar kan flyttas kring av inkräktare eller dras med genom jorderosion, medan träd och växter är mycket mer beständiga, förklarar Robert Leo på Keystone. Stenar kan till och med bli tillhåll för bikolonier, som producerar honung, vilket lockar till sig björnar. Dessa kommer sedan ofta och tar upp det som skulle varit gränsstenar, får sig ett honungsskrovsmål, och slänger sedan bort stenen.

Genom att plantera träd, frukter, nyttoväxter och jordbruksgrödor lyckas Keystone och stamfolken alltså förena landgränser med viktiga planteringar. Forest Department kan sedan inte komma och säga att stamfolken inte utnyttjar sin mark, och stamfolken kan njuta av frukter, spannmål och andra saker från de nyplanterade växterna. Vidare behöver inte så många individer från stamfolken flytta till storstäderna i jakt på arbete. Forest Department-tjänstemännen följer ofta med Keystone och stamfolken ut på kartläggningsarbetena, för att se till att allt går rätt till. Och det är bra. Därefter kan inga FD-utsända komma med krav på stamfolkens mark!

Joakim Lindberg

Kontaktsekreterare för Indien

Svalorna /Indien-Bangladeshsektionen